

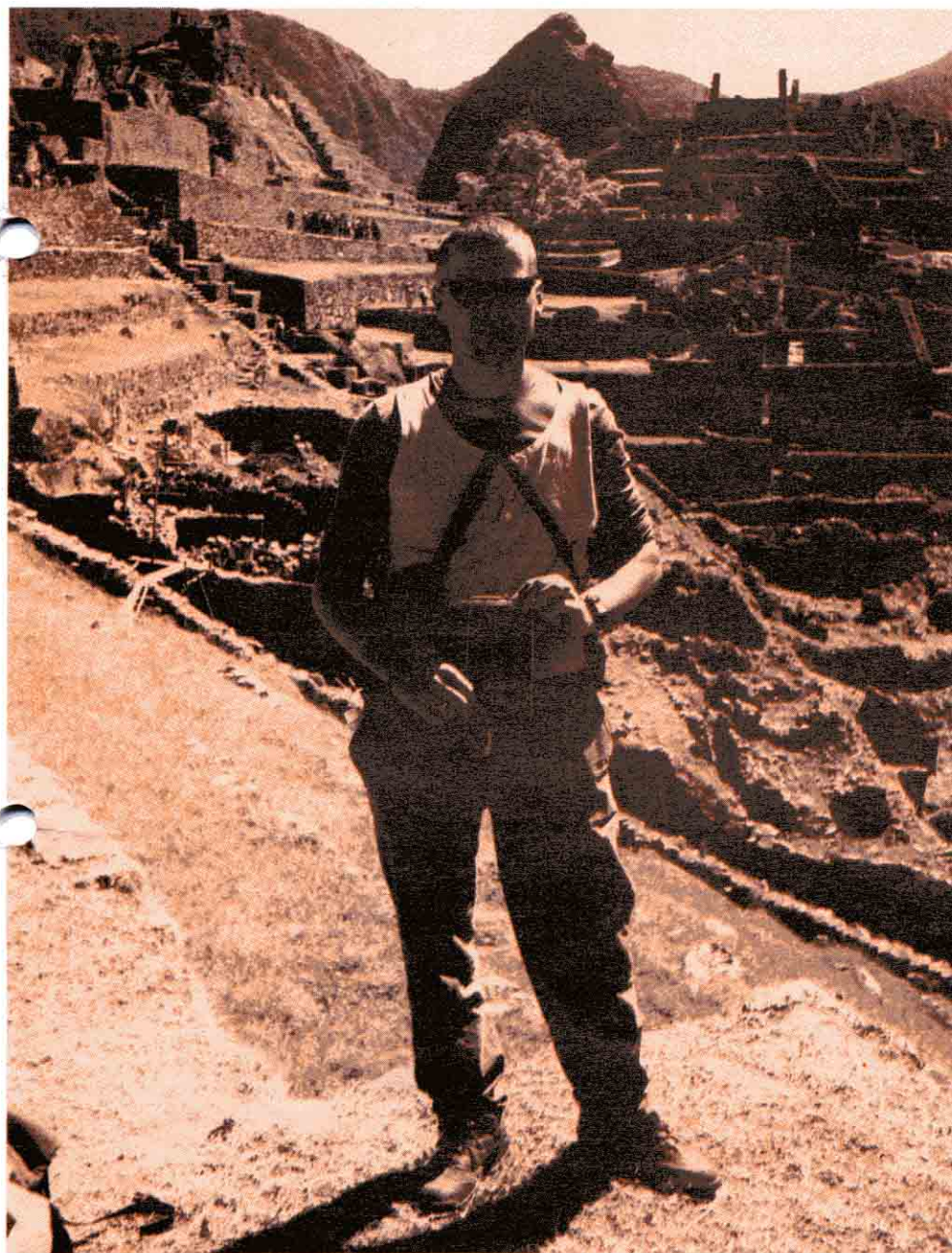
Budnik

september

ISSN 1408-7405 **15/1999**

GLASILO SINDIKATA STROJEVODIJ SLOVENIJE

**Zdravko Zajc z
emblemom našega
sindikata v Inkovskem
izgubljenem mestu
Machu - Pichu (Peru)**

IZ TE ŠTEVILKE

**DELAJSKI
DIREKTOR**

**NAŠ ČLAN V VLOGI
MEDNARODNEGA
OPAZOVALCA**

**PIKNIK V
GOZDU MARTULJKU**

Budnik

Iz urednikove beležke

POLETJE NI BILO LE POČITNIŠKO

Poletje in poletne počitnice so nam že izginile iz spomina, pred nami je jesen, ki nas znova utirja v stare delovne rituale. Jesen pa je tudi čas, ko vas v novem krogu rednih mesečnih izdaj informiramo preko našega glasila Budnik. Trudili se bomo, da bo tudi v novem krogu izdajanja naš časopis informativen in zanimiv.

Spomini na letošnje počitnice so seveda različni, pri nekaterih bolj, pri drugih manj izraženi. Zagotovo pa letošnjega dopustovanja ne bo pozabil naš kolega Zdravko Zajc (na naslovnici), ki se je prepustil pohajkovanju po visokogorju Peruja. O delu njegovih zanimivih doživetij boste lahko več prebrali tudi na zadnjih straneh te številke časopisa.

Poletje je letos znova dokazalo, da ni zgolj počitniško, saj je postreglo z nekate-

rimi dogodki, ki bi bili potrebni natančnejše predstavitve. Za prvega izmed teh lahko štejemo imenovanje novega direktorja Slovenskih železnic, ki je poskrbel, da je bil avgust živahnejši kot prejšnja leta. Po prvih dneh medsebojnega spoznavanja s prvim človekom SŽ so sledili že prvi realizirani dogovori, kar nas lahko navdaja z optimizmom. Posledica enega od teh je tudi dana možnost imenovanja delavskega direktorja v prihodnjo kolektivno upravo železnice, ki smo je z imenovanjem Slavka Kmetiča za prvega delavskega direktorja tudi realizirali.

Ob seriji črnih dogodkov, povezanih z dogodki na železniških prehodih, se je začuda zganila tudi politika. Podpredsednik vlade se je tako javno zavzel, da se v prihodnjem proračunu, pod posebno

postavko, nameni milijarda tolarjev za modernizacijo kritičnih železniških prehodov.

Na notranji železniški sindikalni sceni pa kaže pozdraviti prizadevanja nekaterih sindikatov (da omenim samo Sindikat vlakovnih odpravnikov in Sindikat progo-vzdrževalne dejavnosti), ki z drugačno povezovalno politiko sledijo težnjam združevanja sindikatov na vseh ravneh v organiranem boju proti interesom kapitala.

Samo upamo lahko, da nam v tem kontekstu predstoječa pogajanja o vrednotenju delovnih mest in novi kolektivni pogodbi, ki nas čakajo v pozni jeseni, ne bodo razbila relativno visoke stopnje sindikalne homogenosti na železnici.

MAG. IGOR JANEZ ZAJEC – NOVI DIREKTOR SŽ

Prvi vtisi

Še preden pričnem s komentarjem o prvih vtisih in prvih besedah novega direktorja, mag. Igorja Janeza Zajca, bom zapisal še besedo ali dve o izvedbi postopka imenovanja novega direktorja. Dejstvo je, da se je v kandidacijskem postopku za mesto prvega človeka SŽ izmed več kandidatov prijavil tudi nekdanji direktor dr. Marjan Rekar. Ker se je postopek imenovanja v vladi začel na podlagi predloga, ki ga je izglasoval nadzorni svet SŽ, je bila tokrat možnost delavskih predstavnikov v nadzornem svetu, da uslišijo stavkovno zahtevo po odstopu dr. Marjana Rekarja iz leta 1997, več kot pri roki. Argumenti proti njegovemu imenovanju so skupaj z našimi glasovi v nadzornem svetu odločilno prispevali, da dr. Marjan Rekar ni ponovno na čelu SŽ. Čeprav je danes mogoče neetično naslajati se ob tem dogodku (na koncu koncev mu

lahko v nadaljnji karieri zaželimo uspešno poslovno pot), pa je dejstvo, da mu s sistemom vodenja, kot ga je skušal udeležiti na SŽ, ne bo nikjer uspelo.

In sedaj o novem direktorju na SŽ. Podrobnejša predstavitev njegovih referenc je mislim da, nepotrebna, ker ste veliko tega

S takim načinom vodenja bo gotovo spodbudil več miselnega potenciala na SŽ, ki v preteklih letih ni mogel priti na plano.

že lahko prebrali v drugih tiskanih medijih. O prvih vtisih na podlagi dveh javnih nastopov (pred člani sveta delavcev in na srečanju članov našega sindikata) ter na podlagi pričevanja tistih, ki so imeli v vrstah sindikata že opraviti z njim, je mogoče reči, da se njegova pojavnost za zdaj kaže v pozitivni luči.

Mag. Igor Janez Zajec v kapi našega sindikata na srečanju v Gozdu-Martuljku.

Na svoji predstavitvi pred člani sveta delavcev je direktor dejal, da je po mesecu in pol vodenja sistema v več obiskih po Sloveniji opazil veliko pripadnost in predanost železničarjev železnici ter da si uspešnega vodenja železnice brez sodelovanja zaposlenih ne zna predstavljati. Poudaril je, da si veliko obeta od reorganizacije, na podlagi katere bi morali z enakim številom ljudi narediti več. O problematiki upoštevanja delavskih interesov pa je zagotovil,

da se bo vsak mesec redno dobival z vodstvom sveta delavcev, da bo enkrat na teden, na ponedeljkovih sejah kolegija uprave, usklajeval delavske interese z novim delavskim direktorjem, kar je po njegovem razlog več, da odprta vprašanja v odnosu do delavcev ne bi smela ostati nerazrešena.

Na podlagi teh vtisov je mogoče skleniti, da je novi direktor vsaj s področja medčloveških odnosov izpit že opravil. Slednje je

gotovo spodbuda, da se bomo z njim pogovarjali v duhu tako zelenega enakopravnega partnerstva. S takim načinom vodenja bo gotovo spodbudil več miselnega potenciala na SŽ, ki v preteklih letih ni mogel priti na plano.

Na podrobnejšo analizo njegovega direktorovanja pa bo treba še počakati. Treba se je spomniti, da je nekdanji direktor na začetku mandata tudi skušal delovati vsečno.

SLAVKO KMETIČ – PRVI DELAVSKI DIREKTOR NA SŽ

Funkcija delavskega direktorja je v sistemu delavskega soupravljanja tako pomembna, da jo »zdravo« delavsko predstavništvo ne bo namenilo človeku, ki ne uživa popolnega zaupanja. Skušnjava zlorabiti delavske interese za ceno lastne prosperitete ali materialnih interesov je namreč na tem mestu večja kot kjerkoli v sistemu delavskega predstavništva. Položaj delavskega direktorja pa pomeni tudi zenit v karieri človeka, ki je svoje življenje podredil boju za pravice delavstva v podjetju.

V luči tega uvodnega razmisleka je Slavko Kmetič tisti človek v sistemu SŽ, ki na lestvici zaupanja med vsemi zaposlenimi gotovo najvišje kotira. S svojimi strokovnimi in osebnostnimi referencami bo zagotovo upravičil visoka pričakovanja, ki jih zaposleni ob tem imenovanju pričakujejo. Kot prvemu delavskemu direktorju na SŽ mu bo zaupana pionirska vloga pri utiranju delavskega direktorja v sistemu. Ta vloga mu je pa tako ali tako pisana na kožo. V preteklih desetih letih je pionirsko vlogo že večkrat uspešno opravil. Kot prvi predsednik in ustanovitelj prvega neodvisnega sindikata na železnici, prvi predsednik združenih sindikatov Slovenskih železnic ali kot prvi predsednik centrale akcijskih sindikatov – Alternativa.

Ker nekatere njegove dosedanje funkcije ne sovpadajo z novim položajem delavskega direktorja, je prišlo do nekaterih kadrovske sprememb. Izpraznjeno mesto v nadzornem svetu je tako po opravljenih volitvah v svetu delavcev zavzel Roman Jakopič – predsednik sindikata progovzdrževalne dejavnosti.

Na mesto predsedujočega v SSZ – Sindikati slovenskih železnic je glavni odbor predlagal Alberta Pavliča predsednika Sindikata železničarjev Slovenije. V delu našega sindikata strojevodij pa bo v prihodnje več nalog in delovnih obvez prešlo na podpredsednika Draga Toreja in sekretarja Silva Berdajsa.

O NOVI ZAKONODAJI IN NOVIH DOGOVORIH

Ko sem v zadnji predpoletni številki pisal o postopku sprejemanja novega Zakona o železnici, sem članek naslovil z »Ali se nam obeta najhujše?!«. Velika verjetnost je namreč obstajala, da bodo v predlogu Zakona o železnici ostala sporna določila, ki so nam diskriminatorno odrekala pravico do stavke. Ker so na koncu prevladala trezna spoznanja, da določila v zvezi s stavko v Zakon o železnici ne sodijo, je prišlo do zelene odprave oziroma sprememb predlogov spornih členov. Seveda pa je treba ob tem takoj poudariti, da se to ni zgodilo samo po sebi. Organizirana akcija posredovanja argumentov proti taki različici zakona je na pobudo sindikatov potekala na vseh ravneh dogovarjanja. Ključno pa je bilo večkratno prepričevanje poslancev v parlamentarnem odboru za infrastrukturo. Rezultat vsega je bil na koncu usklajen nastop tako predstavnikov železnice, ministrstva in sindikatov, ki je pomenil umik

spornih dveh členov, ki sta opredeljevala način izvedbe stavke. Sporni člen, ki je dajal ministru za promet vsa pooblastila, da v primeru stavke, ki bi povzročala večjo gospodarsko škodo, sam odloča o številu vlakov, ki bi morali voziti, pa je bil s posebnim amandmajem vsebinsko spremenjen. Ker so ta določila pomenila enega večjih zadržkov za uvrstitev tega zakona na dnevni red državnega zbora, je z odpravo le-teh mogoče pričakovati njegov hiter sprejem. Dogovorjeno je, da bo poglavje reorganizacije iz tega zakona natančneje definiralo za to pripravljeni posebni zakon. Pri tem je vodstvo SŽ načeloma zagotovilo, da se bodo SŽ organizacijsko in upravljalno delile na področje prometa in infrastrukture. Prometna sfera bo razdeljena na potniški promet, tovorni promet in vleko. Vleka bi bila torej samostojna organizacijska enota, h kateri bi naj pripojili tudi tehnično vozovno dejavnost.

Sprejem novega zakona o varnosti železniškega prometa se je po začetnih obljubah na parlamentarnem odboru, da se bo sprejemal v paketu skupaj z zakonom o železnici, izjalovil, tako da se spet odmika v prihodnost.

V sklopu novic, ki se nanašajo na novo sprejete dogovore in sporazume, je treba posebej omeniti sprejem novega dogovora o soupravljanju delavcev. Dogovor sta uskladila novi direktor SŽ mag. Igor Janžić ter Silvo Berdajs, ki je v vlogi predsednika sveta delavcev zastopal delavske interese. Dogovor je pomemben v delu, ki daje pravno podlago imenovanju novega delavskega direktorja. Pomemben pa je tudi v točkah, ki na novo opredeljujejo načine, pravice in dolžnosti ter materialne in tehnične pogoje za učinkovito soupravljalno vlogo delavcev v podjetju.

NOVICE – ETF

ROJSTVO NOVE EVROPSKE TRANSPORTNE SINDIKALNE ZVEZE

Evropski transportni sindikati, ki so se letos v Bruslju zbrali 14. in 15. junija na zgodovinskem ustanovnem kongresu Evropske transportne sindikalne zveze (ETF), predstavljajo okrog tri milijone delavcev po vsem kontinentu.

Evropska transportna sindikalna zveza bo zastopala Evropske člane ITF (Mednarodne transportne zveze) in kot taka bo zastopala transportne sindikate v Evropski zvezi sindikatov.

Evropska transportna sindikalna zveza bo zastopala in delovala na Evropskem področju ITF (Mednarodne transportne zveze) in kot transportna zveza Evropske sindikalne konfederacije.

Wilhelm Haberzettl (predstavnik Avstrijskih železniških sindikatov in evropski pod-

predsednik ITF) je bil po tajnem glasovanju izvoljen kot predsednik Evropske transportne sindikalne zveze, Graham Stevenson (TGWU, Velika Britanija) pa je bil izvoljen za podpredsednika.

Izvršilni komite bo združeval predsednika in podpredsednika ETF, generalnega sekretarja ITF in generalnega sekretarja ETF (ki bo imenovan) skupaj z Julianom Jimenezom (CC.OO. iz Španije), Kauko Lehtikoinen (AKT iz Finske) in Jacek Cegielski (Solidarnost iz Poljske).

Prvemu sestanku komiteja se bo pridružila ženska predstavnik, ki bo imenovana

po posvetovanju evropskih članic železnicega komiteja ITF.

KAKO NEVARNO JE BITI SINDIKALIST?

V poročilu za leto 1999 Pregled sindikalnih pravic, ki ga izdaja Mednarodna konfederacija svobodnih sindikatov (ICFTU), poročajo, da je bilo leta 1998 umorjenih 123 sindikalnih aktivistov, 1.650 je bilo napadenih ali poškodovanih, 3.660 je bilo aretiranih in velika množica, 21.427, jih je bilo zatiranih, ker so sindikalni aktivisti. To leto je bilo v to poročilo vključeno rekordno število – 119 držav. ICFTU pa verjame, da je to le vrh ledene gore. Poročilo, ki je bilo objavljeno junija letos, kaže, da je Latinska Amerika najbolj nevaren kontinent za sindikalne aktiviste, saj jih je bilo 98 umorjenih v Kolumbiji, 7 v Boliviji in 3 v Ekvadorju.

Mednarodne aktivnosti

MADŽARSKI KOLEGI SO AVGUSTA USPELI BREZ STAVKE

Mednarodni opazovalci smo pomenili za delodajalsko stran dodaten pritisk

Kolegi na Madžarskem so bili v težkem sporu z vodstvom Madžarskih železnic že vse od lanskega leta, ko je delodajalska stran povečala izhodiščne plače le za nekatere skupine zaposlenih. Sindikat VDSzSz je vso lansko pomlad poskušal s pogajanjem doseči enako izhodiščno plačo za vse zaposlene, vendar jim izenačenja ni uspelo doseči. Delodajalska stran je ovadila sindikat s trditvijo, da stavka ni zakonita, sodni mlini pa so po hiteli, saj je prvostopenjsko sodišče v štirinajstih dneh razsodilo, da je stavka nezakonita. Tudi drugostopenjska razsodba je bila enaka. Šele pritožba na vrhovno sodišče je bila ob pomoči ITF-a uspešna, saj je ta razveljavil obe razsodbi, razveljavil kolektivno pogodbo v tarifnem delu in s tem ustvaril pogoje za nova pogajanja. Vendar se je tudi tukaj zataknilo, saj se delodajalska stran na odločitev sodišča in zahteve sindikata ni želela odzvati vse do grožnje s stavko, katero bi nadzirali mednarodni opazovalci, člani ITF.

Sindikat VDSzSz je ob soglasju generalnega sekretarja ITF po lastni presoji zaposlil tri sindikate za imenovanje opazovalcev: Sindikat železničarjev Nemčije, Sindikat železničarjev Avstrije in Sindikat slovenskih železnic. V vodstvu SSŽ smo se nemudoma dogovorili, da kolegom z Madžarske vsekakor zagotovimo pomoč, in podpisani sem se četrty teden avgusta odzval na njihovo prošnjo. Navzočnost teh opazovalcev (Michaela Bollmana iz Nemčije, Erwina Lagsenlehnerja iz Avstrije in podpisane) pa je ob burnih polemikah tudi v medijih pripomogla, da se je jeziček na pogajalski tehtnici šest ur in pol pred začetkom napovedane generalne stavke nagnil v dobro sindikata in zaposlenih na Madžarskih železnicah. Omeniti moram, da je bil dogovor, ki je pomenil preklis stavke vendarle kompromis, ki je ponudil izboljšanje trenutnega stanja, vendar s časovnim zamikom, kar je na nek način podobno našemu dogovoru o rasti plač na SŽ.

Omeniti je treba še to, da sta kolega iz Nemčije in Avstrije zelo zavzeto poslušala in zapisovala vse informacije v zvezi s pripravo in izvedbo stavke, katere sva ob preigravanju mogočih variant in reakcij delodajalske strani z madžarskim kolegom preverjala. Opaziti je bilo mogoče tudi to, da nam naše izkušnje kar nekako zavidajo, nerazumljivo in za demokratično družbo nesprejemljivo pa se jima je zdelo dejstvo, da se v primeru stavke mediji že vnaprej negativno opredeljujejo, kakor tudi to, da se stavka vnaprej obsoja. V starejših demokracijah je veliko stvari pač drugače postavljenih.

Ob odhodu so se nam prisrčno zahvalili, prosili, da pozdravim vse železničarske kolege iz Slovenije, in nam zaželeli manj težav pri naslednjih pogajanjih.

Drago Torej

Drago Torej (desno) v vlogi mednarodnega opazovalca.

Osrednja tema

DELAVSKI DIREKTOR

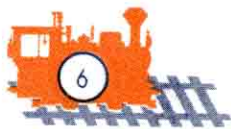
V sistemu Slovenskih železnic pojma delavski direktor do sedaj nismo poznali. Krivdo, da se s tem pojmom srečujemo šele sedaj, šest let po sprejemu Zakona o soupravljanju delavcev v podjetju, lahko mirne duše pripišemo nekdanjemu direktorju SŽ. Napak bi bilo misliti, da si naši delavski in sindikalni predstavniki že od sprejema tega zakona ne bi prizadevali za imenovanje delavskega direktorja na SŽ. Že v samem uvodu predstavitve tega pojma je namreč tre-

ba poudariti, da pomeni imenovanje delavskega direktorja najvišjo obliko participacije oziroma soupravljanja delavcev v podjetju. Na žalost vztrajanje nekdanjega direktorja na sistemu individualne uprave, kjer je lahko po principu »one man banda« vedril in oblačil na železnici, ni dopuščalo možnosti resnejšega pogovora o imenovanju delavskega direktorja.

Seveda je danes na mestu vprašanje, kaj vse bi bilo boljše, če bi v teh šestih letih imeli v prvi liniji odločanja na SŽ človeka, ki bi ga imenoval svet delavcev. Verjamem, da veliko anomalij, ki smo jim bili priča v preteklih letih, ne bi poznali.

Seveda je danes na mestu vprašanje, kaj vse bi bilo boljše, če bi v teh šestih letih imeli v prvi liniji

odločanja na SŽ človeka, ki bi ga imenoval svet delavcev. Verjamem, da veliko anomalij, ki smo jim bili priča v preteklih letih, ne bi poznali. Gledano s te strani nam je lahko teh let seveda žal. Po drugi strani pa je treba povedati, da smo danes, šest let po uveljavitvi Zakona o soupravljanju delavcev, obogatili s praktično izkušnjo, ki nam je predvsem dala odgovor, kaj delavski direktor v nekem podjetju »ne sme« biti. Zaradi teh izkušenj, predvsem pa zaradi težnje, da instituta delavskega direktorja na SŽ ne razvrednotimo oziroma, da mu damo tisto mesto, ki mu pripada, bom v nadaljevanju natančneje opisal pravo vlogo in pomen delavskega direktorja in kaj lahko od njega v sistemu Slovenskih železnic v prihodnje pričakujemo.

Že samo ime »direktor« vzbuja v ljudeh mešane občutke. Največkrat je pospremljeno z antipatijami, ker je negativnih izkušenj, povezanih s to besedo, pri zaposlenih več kot pa pozitivnih. V tem kontekstu prihaja delavski direktor na »spolzek« teren, čeprav odkrito verjamem, da ne bo delil tovrstne usode z drugimi direktorji. Ta optimizem izhaja predvsem iz tega, ker je imenovanje delavskega direktorja opravljeno na predlog sveta delavcev, kar bo v nasprotju od kadrovanja ostalega vodstvenega osebja, pri zaposlenih vzbujalo občutek, da gre za »našega« direktorja. Po drugi strani pa ime prvega delavskega direktorja na SŽ (Slavko Kmetič) zagotavlja, da se poslanstvo delavskega direktorja kot prvega človeka delavskega soupravljanja v podjetju ne bo izničilo.

Pravno podlago imenovanju delavskega direktorja daje Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU). Ta v svojem 81. členu odpira možnost tega imenovanja v družbah, ki zaposlujejo več kot 500 delavcev. V manjših družbah je sicer tudi mogoče imenovati delavskega direktorja, vendar le po posebnem dogovoru, sprejetim med svetom delavcev in delodajalcem. Formalno delavskega direktorja na predlog sveta delavcev imenuje pristojni organ družbe (nadzorni svet oziroma skupščina). Če ta predlog sveta delavcev ne dobi podpore in delavski direktor ni ime-

novan, o novem usklajenem predlogu odloča mešani odbor, sestavljen iz članov sveta delavcev in skupščine (vlade). Če tudi tokrat skupščina ne potrdi predlaganega kandidata, o delavskem direktorju odloča pristojno sodišče.

V okviru splošnih pravic in obveznosti, ki pripadajo vsem članom uprave družbe v skladu s posebnim zakonom in statutom družbe, delavski direktor zastopa in predstavlja interese delavcev glede kadrovskih in socialnih vprašanj. Ko sem v uvodnem besedilu opozoril na slabe izkušnje na področju uvajanja instituta delavskega direktorja v nekaterih podjetjih, sem mislil predvsem na zlorabo določil 84. člena (glej prejšnji stavek), ki precizira zastopniško in predstavniško vlogo delavskega direktorja v veččlanski upravi družbe (vloga zastopanja je v pravu jasna). Iz tega izhaja tudi logičen napotek, da je edina priporočljiva

Delavski direktor zastopa in predstavlja interese delavcev glede kadrovskih in socialnih vprašanj.

funkcija delavskega direktorja, funkcija brez izvršnih pooblastil. To ga v bistvu loči od kadrovskega direktorja, s katerim se to imenovanje največkrat enači. **Delavski direktor torej v upravi zastopa in predstavlja kadrovske in socialne interese delavcev, vendar teh področij ne vodi in zanje ne odgovarja. Vodi pa jih kadrovski direktor kot menedžer, ki je postavljen s strani kapitala. Pričakovati je, da bo ta delavske interese upošteval, zanesljivo pa jih ne more zastopati.** V tem je temeljna razlika med tema pojmom. Praksa v slovenskem prostoru je pokazala, da so ponekod delavski direktorji imenovani z izvršnimi pooblastili. V tem primeru je konfliktnost odločitev delavskega direktorja z izvršnimi pooblastili na kadrovskem in socialnem področju, ko v eni osebi zastopa tako interese kapitala kot interese delavcev, neizogibna. Razdvojenost lastnih odločitev pa v tem primeru prispeva k temu, da se prvinska vloga delavskega direktorja

kot delavskega predstavnika v upravi družbe izniči. Funkcijo delavskega direktorja v upravi družbe je mogoče razumeti tudi kot funkcijo »ministra brez listnice«, ki je v vseh pogledih enakopravno udeležen pri kolektivnem delu in odločanju tega organa, vendar nima posebnega »resorja«, na katerem bi izvrševal posebna pooblastila in odgovornosti, kot to velja za druge direktorje poslovnih področij. Temu sledi odgovornost, ki je zmeraj antipod pravicam in dolžnostim. Če torej delavski direktor nima izvršnih polnomočij na posameznih področjih dela družbe, potem tudi za to ne more nositi odgovornosti. Prava »baza«, do katere pa delavski direktor nosi odgovornost, je svet delavcev kot osrednje telo delavskega predstavništva, ki ga je tako kot na primer člane nadzornega sveta na to mesto tudi predlagal.

Morda bi na koncu omenil še osnovne vrednote, ki bi jih moral imeti sleherni delavski direktor, ne glede na to, kje bo izvrševal svoje poslanstvo. Poleg visoke strokovnosti in poznavanja področja kadrovske in socialne problematike delavcev v podjetju ter širše razgledanosti je preverjena delavska pripadnost, osebna poštenost in pokončnost, ki bo preprečevala morebitno podleganje raznim oblikam korupcije, po moje osnovni kriterij pri izbiri kandidata za mesto delavskega direktorja. Ker delavski direktor zastopa vse zaposlene v podjetju, ne glede na njihovo sindikalno ali strokovno pripadnost, je konsenz v odločitvi o njegovem imenovanju prvi temelj, da se vzpostavi prepotrebno zaupanje. K sreči na Slovenskih železnicah ni bilo problema z iskanjem konsenza, ker ime Slavka Kmetiča, kot edinega kandidata za ta položaj, ni dopuščalo kakršnegakoli dvoma o upravičenosti njegovega imenovanja.

Pospremimo delavskega direktorja na pot z dobrimi željami za dobro vseh nas zaposlenih in ne dopustimo, da se institut delavskega direktorja, brez potrebe, omalovažuje.

Zdenko Lorber

Iz drugih medijev

KADROVSKE KUPČIJE

Pred leti zaradi zagotavljanja nenormalno ugodnih stanovanjskih posojil političnim somišljenikov odstopljeni pravosodni minister Miha Kozinc (trenutno se napreza, da bi postal častni konzul ene od dežel Daljnega vzhoda), ki si je ugled svoje kulturne razgledanosti skušal popraviti z obiskom koncerta Pavarottija v Cankarjevem domu (Kozincčev oče Adi je legendarni soustvarilec slovenske smučarije v zlatih časih Borisa Križaja), je svoj lobistični vpliv v Ljubljani popestril še z vplivom ob morju. Postavili so ga namreč tudi za predsednika nadzornega sveta Luke Koper, v kateri je predsednik uprave eden od najmočnejših slovenskih gospodarstvenikov (zato je tudi predsednik združenja slovenskih direktorjev Manager) Bruno Korelič. **Trenutno jima je že prav gotovo žal, da nista podprla nekdanjega direktorja Slovenskih železnic Marjana Rekarja,** ki se je dolgo pripravljaj, da bi odpravil ugodnosti Luke Koper pri prevozih po železnici, kar je Koprčanom prinašalo letno dobro milijardo tolarjev. Ni dvoma, da je novi direktor Slovenskih železnic Igor Zajec sposoben mož, saj se je doslej izkazal tako v SCT kot sekretar v prometnem ministrstvu. Prele za Rekarjevo preteklo dobo, ko je spletal železniške niti po vsej Evropi, sa

dove pa naj bi pobirali prav v naslednjih letih. **V Luki Koper so kmalu ugotovili, da brez drugega tira od Kopra do Divače ni napredka, zato se Rekarju (ki verjetno edini ve, kako zbrati denar zanj) že ponudili, da bi vodil delniško družbo (nepovratna sredstva države in zasebni kapital) za gradnjo.** Javno je postalo znano, da je bil Marjan Rekar že zelo daleč pri povezovanju železnic Slovenije, Madžarske (začetek del na železniški povezavi, ki je tudi njegovo delo, sta letos maja v Hodošu v Prekmurju požegnala premiera obeh držav Drnovšek in Orbán), Slovaške in Češke, kar bi odprlo neslutene možnosti tudi Luki Koper.

Vse skupaj je šlo najbolj v nos Avstrijem in po zamenjavi na vrhu SŽ so hitro našli genialno rešitev: Rekarju so ponudili mesto svetovalca pri avstrijskih železnicah, kar bi bila ob bližnji 150. obletnici prihoda prvega vlaka z Dunaja v Ljubljano še ena zmaga cesarja Franca Jožefa in avstro-ogrske monarhije (ne gre pozabiti, da so se pred dnevi Madžari odpovedali Luki Koper in se zapisali Reki). Marjan Rekar pa tudi ve, kako močno bi moralo biti zasebno železniško podjetje, da bi lahko obvladovalo tovarni promet: 1.200 tovarnih vagonov in

50 prvovrstnih lokomotiv, kar bi z veseljem in dolgoročno takoj dal na razpolago bavarski gospodarski imperij Siemens (in tako le utrdil münchenski načrt, da je treba za vsako ceno priti do evropskega toplega morja Sredozemlja).

Z mogočnimi idejami, zvezami in znanjem stoji Rekarju ob strani odstavljeni predsednik uprave Darsa Jože Brodnik, ki ga močno zanimajo posli pri gradnji avtocestnih povezav v Bosni, se bo pa verjetno spustil tudi v trenutno najbogatejši gradbeni zalogaj v Evropi, ki ga bo finančno podprl skoraj ves svet. Do zdaj je interes pokazalo že triintriideset največjih gradbincev na svetu. Gre namreč za rešitev južnega Balkana (zaradi nezainteresiranosti slovenske politike bomo kmalu spet vsi skupaj debelo gledali). Albanijo in Črno goro je namreč treba rešiti iz železnega objema Srbije in Grčije, za kar je treba uresničiti megalomanski načrt – avtocestni most prek zaliva Boke Kotorske z izhodom na Hrvaško, kjer naj bi ob obali speljali mogočne avtoceste prek Zagreba v Evropo (slovenski tako opevani cestni križ bo v hipu postal učni poligon za mopediste in koprsko pristanišče ribnik za modelarje).

Povzeto po NEDELU
(Aleksander Lucu, 19.09.1999)

RUSKO KEGLIŠČE

Na območju mariborske kurilnice je ob kegljišču, tenis igrišču in balinišču nastalo še »rusko kegljišče«, ki so ga športni zanesenjaki iz naših vrst zgradili kar sami. Kot je videti na posnetku pretirane gneče prostovoljcev na delovišču ni bilo, toda kljub temu je družčina z Bogomirjem, Zvonkom in Danijelom na čelu postavila lep športni objekt, ki bo gotovo zadovoljil vse tiste, ki jih tako kegljanje navdušuje.

Rekordna udeležba na pikniku v

Za izvedbo tradicionalnega, že 10. vseslovenskega srečanja strojevodij, so bili letos zadolženi člani območnega odbora z Jesenic. Številčno majhen območni odbor (60 članov) je imel letos težko nalogo, in sicer upravičiti sloves kakovostno pripravljenih dosedanjih srečanj, ki je letos časovno še sovpadalo z 10. obletnico ustanovitve Sindikata strojevodij. Nekaj slovesnosti je srečanju dodal tudi podatek, da je to srečanje zadnje pred prelomom tisočletja. Spreten in duhovit animator programa Dobrivoj Subič je znal postreči s podatkom, da nas do slovitega dneva »D« loči 111 dni.

Če sem že načel vprašanje o težki nalogi, ki so jo imeli pred sabo Jeseničani, potem je treba takoj odgovoriti, da jim je v vseh pogledih uspelo. Že z izborom lokacije so zadeli v polno. Prijetna okolica hotela Špik v Gozdu Martuljku, umeščena pod zahodni del pogorja Karavank, je ob

rečni strugi Save Dolinke omogočala čudovite poglede na severne predele Julijskih Alp. Čudoviti naravni legi pa je svoje dodala tudi gostoljubnost osebja hotela Špik z direktorjem na čelu. Športni objekti za odbojko na mivki, tenis, nogomet in lokostrelstvo so omogočili športno rekreacijo, zanimive pohodne točke (Srednja vas, Martuljkovi slapovi) pa sproščene sprehode.

Bojanu Drakslerju ter njegovim kolegom je na roko šlo tudi vreme. Mogoče največja skrb organizatorjev je bila odpravljena dan pred tem, ko so od meteorologov dobili zagotovilo, da dežja ne bo. Kljub temu da je bilo tudi za to varianto poskrbljeno (rezervirani šotori), bi nam slabo vreme lahko vzdušje pokvarilo, prireditev pa znatno podražilo.

Preden začnem opisovati potek prireditve, sem dolžan pojasniti še vzroke, zakaj je Jeseničanom letos uspelo potolči

Vse niti organizacije sta povezovala Bojan Draksler (levo) in Dobrivoj Subič.

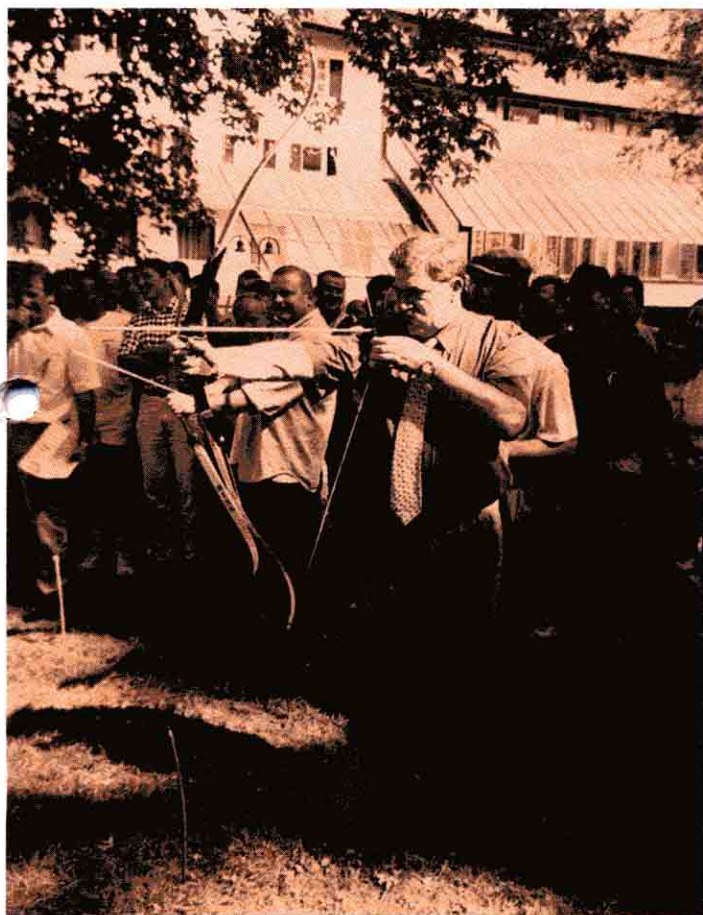
Zabavna je bila tudi odbojkaška tekma med ekipo medicinskih sester in člani glavnega odbora. Do pasu so se slekli »le« slednji.

rekord v številčni udeležbi članstva. Mogoče je sicer, da je temu prispeval ustreznejši termin izvedbe tega srečanja, večja verjetnost pa je, da je večinskemu članstvu pomenil pravi mik napovedana udeležba članic sindikata medicinskih sester. Naj bo tako ali drugače, v vsakem primeru je treba Bojanu Drakslerju priznati, da mu je s tem povabilom uspelo postaviti piko na i vzdušju tokratnega srečanja.

Prireditev se je pod taktirko Dobrivoja Subiča pričela z odpeto napitnico, ki so ji dali glasbeno spremljavo člani ansambla 12. Nasprotje. Za pozdravnimi besedami gostiteljev, predsednika OO Jesenice in direktorja Hotela Špik je sledil govor predsednika Slavka Kmetiča. Tokrat je v govoru poleg ožje sindikalne problematike poudaril tudi vlogo našega sindikata na mednarodni sindikalni sceni, kjer imamo v izvršilnem odboru ETF Slovenci svojega člana (Drago Torej). Prvič pa je Slavko

Gozdu Martuljku

Kmetič na tem shodu govoril tudi kot pred kratkim potrjeni prvi delavski direktor na SŽ. Predvsem je poudaril vlogo in pomen tega instituta delavskega soupravljanja v sistemu. Sledil je težko pričakovani nastop novega direktorja SŽ mag. Igorja Janeza Zajca, ki je bil poleg šefov sekcij, vodij DE in pomočnika direktorja za promet, osrednji gost srečanja. Njegov moto, »z enakim številom ljudi narediti več«, je bil med udeleženci srečanja nagrajen z bučnim aplavzom. Tudi sicer je mogoče reči, da je njegov besednjak, uporabljen v govoru na tem srečanju, pravo nasprotje hladnokrvni menedžerski retoriki prejšnjega direktorja, ki se navsezadnje na naša dosedanja vabila ni nikoli odzval. Tudi zato je bil njegov nastop nagrajen z ovacijami, ki pa so jih spremljala določena pričakovanja, povezana z optimizmom njegovih besed.

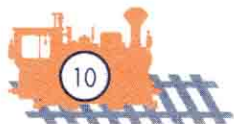
V tem zanimivem lokostrelskem dvoboju sta se pomerila sekretar SSSLO Silvo Berdajs in pomočnik direktorja za promet Anton Medved.

Člani skupine 12. nasprotje so diktirali visok plesni ritem.

V nadaljevanju piknika je sledilo tekmovanje v streljanju z lokostrelom. V zanimivih parih, v katerih so se borili predsedniki območnih odborov sindikata proti predstavnikom vodstva podjetja z direktorjem Igorjem Janezom Zajcem na čelu, je največ pokazal Zlatko Ratej iz Celja. Sledila so različna tekmovanja v nogometu, odbojki na mivki in tenisu. V nogometu je slavila ekipa iz Maribora, v odbojki pa ekipa domačinov z Jesenic. Zaradi humornega navijanja kaže omeniti še odbojkarsko tekmo med člani glavnega odbora in članicami sindikata medicinskih sester.

Medtem ko so se nekateri udeleževali na športnih prizoriščih, so se drugi družili ob sprehodih do Srednje vasi ali Martuljkovih slapov. V popoldnevu smo se po zaužitih obrokih vsi udeleženci zbrali za omizjem ob glavnem odru. V zvezi s hra-

no, ki jo je pripravljalo osebje hotela, je nekaj kritike letelo na golaž, ki ga je bilo po mnenju nekaterih premalo. Vendar pa je bilo to tudi edino, kar je bilo očitati organizatorju.

S poskočnimi plesnimi skladbami je skupina 12. Nasprotje narekovala ritem in dvigovala vzdušje udeležencev piknika. Skupina medicinskih sester je skupaj z našimi članicami omogočila (v nasprotju s prejšnjimi leti), določeno ravnovesje plesočih, tako da so plesa željni moški prišli na svoj račun. Nekaj je k dobremu vzdušju prispeval tudi kakšen preveč popiti kozarček, vendar ne v obsegu, ki bi kvarno vplival na razpoloženje večine.

Vrhunec večera so bile pevske karaoke, kjer so se pomerili posamezniki iz območnih odborov. Favorizirani Milan Mikl je s svojo pesmijo tudi letos blestel, toda moral se je skupaj z drugimi udeleženi pokloniti lepemu petju Rajka Matjažiča, ki je bil po mnenju žirije medicinskih sester najboljši. Prva nagrada, vikend paket v Hotelu Špik, mu bo lep spomin ob zaključku njegove delovne dobe – kot je sam dejal, ga je samo nekaj ur dopusta ločilo od zaslužene upokojitve.

Približno ob pol devetih zvečer je ansambel zaigral zadnjo pesem na pikniku, kar je pomenilo slovo od 10. srečanja članov SSSLO.

O srečanju lahko govorimo le v superlativih, in sicer velja to tako za število udeležencev kot za količino popitega (700 litrov brezalkoholnih pijač, 600 litrov vina, 1000 litrov piva) in seveda za organizacijo.

Naslednje leto nas Mariborčane, kot nove organizatorje, čaka velik izziv.

V spomin ZVONE PLETERSKI

Na pragu poletja nas je pretresla novica, da je po dolgi in težki bolezni v 40. letu starosti umrl sodelavec in prijatelj, strojevodja za premik na postaji Jesenice, Zvone Pleterski.

V ponedeljek, 28. junija, smo se zadnjič poslovili od njega na pokopališču v Otočah pri Podnartu, ob pretresljivem zvoku sirene elektro dizel lokomotive, kar je pomenilo, da se bomo z Zvonetom srečevali samo še v mislih.

Zvone je bil vesten sodelavec, dober prijatelj in družinski oče trem hčeram, ki ga bodo zelo pogrešale. Dom si je ustvaril zelo blizu železniških tirov in skupaj z ženo Jano poln optimizma gradil prihodnost.

Zvone, tvoj poslednji dom je blizu železniške proge Jesenice – Ljubljana, zato bo spomin nate še dolgo ostal v naših srcih.

Sodelavke in sodelavci
iz OO Jesenice

SLAVKO KRAJNC

(23. januar 1960 – 25. junij 1999)

Ko smo ga zadnjič videli, je nasmejan odhajal na 20. obletnico strojevodske šole. Že naslednji dan smo obnemeli. Kratek izlet, s katerim je nagradil pridnost svojega sina Aleša, se je za oba končal tragično.

Svojo mladost je preživel v Zajčji gori pri Sevnici. Leta 1977 se je zaposlil na železnici kot strojevodski kandidat in leta 1979 končal strojevodsko šolo. Kot dober strojevodja je večkrat opravljal delo nadzornika vleke, doma pa je skupaj z življenjsko sopotnico Brigito gradil lep in topel dom. V veselje sta mu bila otroka Aleš in Brigita, ki sta ga s svojo pridnostjo večkrat razveseljevala.

Žalostni piski lokomotiv, solze v očeh in nemi pogledi vseh, ki smo se 28. junija na sevnškem pokopališču poslovili od Slavka, so bili priča, da je bil dober mož, oče, prijatelj. Spomin na njega bo večno ostal, vendar bridko spoznanje, da ga ne bomo več videli, nam pušča bolečino v srcu. Naj mu bo lahka slovenska zemlja.

Peter Misja in sodelavci

PERU - ANDI '99

(Strojevodja Zdravko Zajc na potepu po Latinski Ameriki)

Tako kot drugi otroci sem bil tudi jaz zaljubljen v poljudnoznanstvene oddaje na televiziji, najraje sem prebiral knjige, ki so bile kakor koli povezane s potovanji in naravo, še posebej pa sem rad gledal in bral o izumrlih in skrivnostnih starih kulturah. Ovoj mističnosti je bil pravi magnet za raziskovanje, listanje in prebiranje literature. Več sem vedel, bolj sem bil radoden, zakaj so njeni nositelji izumrli in sem zapustili drobtinice.

Sem član PD Železničar, pri katerem sem tudi planinski vodnik kategorij A, B in D. Star sem 39 let in zadnjih nekaj let intenzivno hodim v hribe. Za sabo imam vrsto različnih vzponov, tako poleti in pozimi, doma in na tujem. Letos pa se mi je pokazala priložnost, da se udeležim manjše odprave, ki se je odpravljala v Južno Ameriko, točneje v Perujske Ande. Tako sem upal, da bom lahko vsaj malo zadovoljil svojo strast do gora in narave ter do starih kultur. Peru je država, ki hrani drobtinice ene izmed najbolj znanih starih kultur - Inkov. V preteklosti je na perujskih tleh pravzaprav živelo več visoko razvitih kultur, ne le Inki. Predinkovsko obdobje visokih kultur sega od leta 3000 pr.n.št. do leta 1000 n.št., zaznamovale pa so ga kulture Chavin, Paracas, Nazca, Moche, Tiwanaku, Wari, Ica in Chimu. Tem je sledila nam najbolj znana civilizacija Inkov, ki je bila največja od vseh, hkrati pa tudi zadnja pred prihodom španskih kolonizatorjev. Inkovsko kraljestvo je na svojem vrhuncu, v začetku 16. st., segalo od današnje južne Kolumbije do osrednjega Čila in obsegalo okoli tri milijone kvadratnih kilometrov.

Po nekaj organizacijskih, predvsem pa finančnih težavah, katere sem rešil tudi z vašo pomočjo, je prišla stvar tako daleč, da sem se lahko začel resno pripravljati na odpravo. Zadal sem si cilj osvojiti čim več vrhov, predvsem pa sem si želel osvojiti Huascarán, najvišji vrh (6.768 metrov) Peruja. Želel pa sem si tudi osvojiti 5.978 metrov visoko Alpamayo, o kateri mnogi menijo, da je najlepša gora na svetu. Sedaj se jim tudi sam pridružujem, vsaj od teh, ki

sem jih do zdaj videl. Ker pa sem vedel, da uresničitev teh ciljev ni odvisna samo od mene, ampak v največji meri od razmer in od vremena, ki bo vladalo takrat na teh gorah, sem pod drugo v svoje načrte uvrstil tudi obisk nekaterih znamenitosti Peruja. Datum odhoda se je bližal, tako sem komaj imel čas opraviti vse formalnosti v zvezi s potjo.

Po 16-urnem poletu preko Atlantika smo pristali na letališču v Limi. Kdor danes obišče glavno mesto Peruja, ga najprej prevzame kaotičen vrvež na cestah in morje hiš, ki polni ozki trak kopnega med obalo Tihega oceana in vzhodnih Kordiljer. Po urad-

nih podatkih živi tukaj skoraj sedem milijonov prebivalcev, vendar se siromašne četrti na obrobju mesta izmikajo vsakemu nadzoru in pregledu. Samo s priseljevanjem s podeželja se število prebivalcev Lime vsako leto poveča za okrog 200 tisoč (celotni Peru šteje 22 milijonov prebivalcev). Mesto slovi kot dokaj nevarno, kar so nekateri od nas tudi občutili na lastni koži. Dule in Tina sta pri sprehajanju ob obali Pacifika nalezla na nepridiprava, ki sta ju oborožena z nožem prisilila, da sta jima izročila dragocen fotoaparater in nekaj denarja. Prijava pri

tamkajšnjih oblasteh po navadi ne zaleže nič. Tako da je pri morebitnem obisku tega mesta, prav tako pa tudi drugod po vlemestih, potrebna vsa previdnost.

Z avtobusom smo nadaljevali do 600 kilometrov oddaljenega Huraza, mesta, ki je zbirno mesto plezalcev in trekerjev z vsega sveta. To mesto slovi kot središče Perujske Švice. Je glavno mesto pokrajine Ancas, leži skoraj 3.000 metrov visoko. Ima 50 tisoč prebivalcev in je razmeroma veliko. Skozi različna obdobja je imelo žalostne izkušnje z nepredvidljivimi naravnimi silami Belih Kordiljer. Leta 1941 so ga uničili grušč in kamenje, pa še vodovje ledeniškega jezera, ki je zalilo mesto. Takrat naj bi izgubilo življenje več kot pet tisoč ljudi. Po naporni obnovi ga je leta 1970 spremenil v ruševine hud potres. Tudi ta je zahteval številne žrtve. Še huje je naravna katastrofa prizadela 60 kilometrov severneje ležeče mesto Yungay, saj je plaz blata in grušč, ki ga je sprožil potres, preskočil zaščitno gorsko verigo in celotno mesto z 19 tisoč prebivalci pokopal pod seboj. Dandanes na to hudo nesrečo spominja le še pomnik. Mesto so ponovno zgradili na drugem kraju.

Po nekaj urnem počitku smo se odpravili v mesto po nakupih hrane in drugih stvari, potrebnih za nekaj dnevno bivanje v gorah na višini okrog šest tisoč metrov. Naslednji dan je že sledila aklimatizacijska tura. Šli smo v dolino Cohup, ki jo obkrožajo zelo lepi hribi, najlepša med njimi pa je zelo »težka« Ranrapalka (6.162 metrov). Po celodnevnem pristopu smo postavili bazo in naslednji dan smo se podali na 5.470 metrov visoko Huapi. Po 8-urnem vzpenjanju, iskanju prehodov v ledu sva s soplezalcem preko vršnega grebena (naklonina 40-50 stopinj) stala na vrhu. Vreme se je med tem poslabšalo, tako da razgleda z vrha ni bilo. Čakal pa naju je še sestop. Tudi vrnitev je potekala v redu, če odštejem, da je začelo snežiti in da se je vidljivost zaradi megle močno poslabšala.

nadaljevanje prihodnjic
Zdravko Zajc

Budnik

Časopis BUDNIK izdaja Sindikat strojevodij Slovenije.

Odgovorni urednik:
Slavko Kmetič

Glavni urednik:
Zdenko Lorber

Uredniški odbor:
Štefan Kujavec, Zlatko Lojen

Tajnica uredništva:
Nastja Polše

Grafično oblikovanje:
Studio M.

Tisk:
Slavko Kodrič, s.p.

Časopis izhaja mesečno v nakladi 1.000 izvodov

Naslov uredništva:
SSSLO Ljubljana, Masarykova 8,
1000 Ljubljana.
061/313-424; ŽAT (06129) 12-671, 12-591.

Ministrstvo za kulturo izdaja na osnovi 13. točke tarifne št. 3
Tarife davka od prometa proizvodov in storitev in na osnovi
Zakona o prometnem davku (Ur. listi RS, št. 4/92, 9/92, 14/
92, 12/93, 71/93, 26/94, 35/94, 16/96, strojevodij
Slovenije, Masarykova 8, Ljubljana z dne 10. 06. 1998
naslednje

MNENJE

glasilo Sindikata strojevodij Slovenije šteje med proizvode, za
katere se plačuje 5 % davek od prometa proizvodov.

**V prihodnji
številki vam bo
vlogo delavskega
direktorja iz prve
roke pojasnil
Slavko Kmetič.**

Iz drugih medijev

31. DECEMBRA PONOČI V BELGIJI NE BO VOZIL NOBEN VLAK

BRUSELJ - V noči z 31. decembra 1999 na 1. januar 2000 zaradi informacijskega hrošča v Belgiji ne bo vozil noben vlak. Natančneje, vlaki ne bodo vozili med 22. uro zvečer na silvestrovo in 5. uro zjutraj po lokalnem času na prvi dan novega leta. Sicer pa bodo potnike decembra redno obveščali o vseh spremembah, tako da ne bodo preveč presenečeni. Takšen ukrep bodo sprejele tudi nizozemske in luksemburške železnice. Iz istega razloga bo v noči na 1. januar 2000 zaprt tudi predor pod Rokavskim prelivom.

Povzeto po Dnevniku

Malo za šalo, malo za res

AFORIZMI

POKVARJENOST

Ljudje so že tako pokvarjeni, da je zelo težko kogarkoli ogoljufati.

VEDNO SREČNI

Srečni ljudje živijo s tistim, kar pač imajo, čeprav jim je tudi tega zmanjkalo.

PERSPEKTIVA

Z visokega političnega položaja je mogoče najlažje videti, kjer so še prazna direktorska mesta.

BOREC

Z alkoholom se borim s tako vnemo, da se že ves tresem.

NENAVADNO

Veliko je podjetij, ki jih jemlje hudič. Čudno! Saj vendar niso storili nič.

POTOVANJA

Veliki dolžniki potujejo v prvem razredu, kajti v drugem potuje veliko upnikov.

PREDLOG

Slovenski delavci so dobri kot kruh. Morali bi se podražiti.

BOJAZEN

Krave se vse prepočasi vključujejo v procese sodobnega mlekarstva, saj jih biki ovirajo.

INTEGRACIJE

Na nezavarovanih železniških prehodih prihaja do konkretne integracije cestnega in železniškega prometa.

ANATOMSKE NAPAKE

Zakaj je na cestah toliko nesreč? Ker je sreča opoteča, taka pa na ceste ne sme.

Eugen Jurič

